

БИТИСЯ, А НЕ ДОМОВЛЯТИСЯ

А чому краще битися, питаєте? (Адже це – так нецивілізовано щодо такого вибору!). Ні – тільки битися! Бо домовлятися про щось із хижак, який давно тебе обрав за обов'язкову поживу для себе, – справа не тільки марна, а й небезпечна. Доводити ж, що РФ – це хижак, тепер, після того, як ці потвори з людиноподібним обличчям накоїли-нападлючили на нашій українській землі, стало набагато легше. Бо не сприймають таку інформацію або такі ж самі агресивні тварини зі своїми падлючими планами, або ж – людиноподібні дурні, які не звикли мислити, а лише звикли виконувати чийсь команди згори.

Наш президент Володимир Зеленський не просто ж так на весь голос заявив, що «...на полі бою в Україні вирішується, за якими правилами житиме світ...» (<https://koda.gov.ua/na-poli-boyu-v-ukrayini-vyrishuyetsya-za-yakymy-pravylamy-zhytyme-svit-vystup-prezydenta-volodymyra-zelenskogo-na-azijskomu-samiti-z-bezpeky-dialog-shangri-la/>)

З кожним днем правителі кожної цивілізованої країни мають все глибше розуміти, що від того, наскільки швидше вони нададуть допомогу Україні у вигляді справді потужної сучасної зброї, аби ми зупинили хижаків у здійсненні його намірів, залежить майбутнє не тільки Європи, а й усього світу. А якщо навч – уповільнення цього процесу надання допомоги, то це свідчить про те, що наші союзники бояться цього хижаків, або ж – що хочуть його для чогось там зберегти. Але навіщо зберігати цю постійну загрозу знищення життя на планеті? Чи природно це насправді, чи свідчить лише про те, що дехто хоче сховати голову в пісок, залишивши своє тіло для повного його використання звіром-ворогом?

Зеленський відвідав передові позиції українських захисників на Дніпропетровщині

Президент України Володимир Зеленський відвідав передові позиції українських захисників на Дніпропетровщині, повідомляє пресслужба Офісу президента. «Дякую за вашу роботу й героїзм, із яким ви захищаєте нашу державу, наші українські родини й суверенітет України. Хочу побажати вам здоров'я, усього найкращого вам і вашим сім'ям. І побажавсім нам перемоги», – сказав президент під час зустрічі з військовими.

Володимир Зеленський також вручив військовим державні нагороди. Крім того, як повідомляється, президент провів нараду щодо ситуації на Дніпропетровщині. «Мій рідний Криворізький район. Провів нараду щодо ситуації в регіоні, стану справ у військових частинах та підрозділах. Міста, попри воєнний стан, мають ефективно функціонувати й бути повністю забезпеченими продуктами та ліками», – йдеться у повідомленні Зеленського в телеграмі.

Останнім часом російські війська постійно обстрілюють Дніпропетровську область, зокрема, – Криворіжжя. Сьогодні, 8 липня, вранці російські війська знову обстріляли Криворізький район, поцілили по двох громадах – Апостолівській та Зеленодольській.

Раніше Зеленський відвідував позиції українських військових на Миколаївщині, Донеччині, Луганщині, Запоріжжі та Харківщині. За словами голови облради, цього тижня через щоденні обстріли пошкоджені півтора десятка споруд, серед них – будинки і навчальні заклади.

Сайт «Радіо Свобода», 8 липня 2022 року

«Він згорів на фронті військового протистояння...» (Юрій Ільків, священник ПЦУ на похованні про Миколу Домнічева)

на околиці Кривого Рогу, в селищі Шахтар, і висловлюють ще раз щирі співчуття родині Миколи Домнічева у зв'язку з раптовою втратою сина, який був справжнім патріотом України, і зробив великий внесок в роботу територіальної оборони міста. Він виконував також і просвітницьку роботу серед населення щодо безпеки, пов'язаної з мінуванням територій Криворізького району та

організацією роботи з розмінування і знешкодження боєприпасів під час цього повномасштабного вторгнення рашистів в Україну. Плануємо в наступних числах часопису дати розгорнуту біографію і розповідь про його величезну суспільно-корисну працю з розбудови Української держави на нашій землі.

Криворізьке міське правозахисне товариство

На світліні: Микола Домнічев в міській бібліотеці на проспекті Поштовому міста Кривого Рогу під час лекції, присвяченої розмінуванню і знешкодженню боєприпасів.

1 липня, вранці, перестало битися серце Миколи Домнічева.

Без перебільшення, ця сумна новина вразила громадськість Кривого Рогу, адже йому було всього лише 39 років. Він працював викладачем у Криворізькому технічному університеті. Щодо співпраці з Криворізьким міським правозахисним товариством, то він був підписантом і активним учасником всіх акцій Партнерства з відродження річки Саксагань («ВідріС») і, будучи кандидатом технічних наук, брав участь у 1-ій конференції громадянсько-го суспільства міста Кривого Рогу.

Активісти ГО «КМПЗТ» були на похованні, яке відбулось 5 липня

Через ворожі обстріли у Криворізькому районі є руйнування житла

Зранку російські війська кілька разів з РСЗВ вдарили по Криворізькому району. Навмисно били по селах Апостолівської та Зеленодольської громад. Про це повідомили в Головному управлінні ДСНС України у Дніпропетровській області.

Під удари потрапили 3 села - Новосеменівка, Перше Травня та Мар'янське.

Попередньо, люди не постраждали.

У Мар'янському Зеленодольської громади пошкоджені 4 будинки, господарчі споруди. Зачепило худобу - корів та свиней.

У селах Новосеменівка та Перше Травня є руйнування житлових будинків, пошкоджена лінія електропередач.

Рятувальники та поліція продовжують обстежувати території - з'ясовують масштаби руйнувань та шукають небезпечні елементи.

ОБСТРІЛ

АПОСТОЛІВСЬКОЇ ТА ЗЕЛЕНОДОЛЬСЬКОЇ ГРОМАД

Сайт Дніпропетровської обласної державної адміністрації
<https://adm.dp.gov.ua/news/cherез-vorozhi-obstrili-u-krivorizkomu-rajoni-ye-rujnuvannya-zhitla>

БОРЩ У СВІТІ ВИЗНАНО УКРАЇНСЬКИМ

UNESCO щойно визнало борщ українським!!!!!!! Це однозначно перемога на культурному фронті. Сталася історія. У нас на руках були сотні сторінок доказів, що культура приготування бор-

щу - українська. А проти нас - ціла машина російської пропаганди. Але сьогодні наш борщ офіційно став Нематеріальною культурною спадщиною світу. ЮНЕСКО заявило, що це українська страва і що культура приготування борщу належить українцям. Для мене це означає, що світ визнав українську ГАСТРОНОМІЮ. Це було варто боротися, і я радий, що взявся за це питання три роки тому. Навіть попри те, що на той час подібне важалося неможливим. І так, це перемога саме над росією, бо вони всіма силами гальмували нашу заявку та активно просували борщ як рашн суп. А тепер кожного, хто так напише, можна відправити до суду.

Дякую державі за просування цього питання на рівень світу, Emine Dzheppar,

Міністерство закордонних справ України / MFA of Ukraine, Міністерство культури та інформаційної політики України, Олександр Ткаченко, Ukrainian National Commission for UNESCO, Dmytro Kuleba, Ambassador Ukraine in France / Посольство України у Франції, це величезна праця. Дякую моїй команді під керівництвом Alexandra Fidkevich за створення інформаційної підтримки. Дякую команді мого Громадська організація «Інститут культури України», Maryna Sobotkiuk, Сергій Гаргун, Валентина Телуця за роботу над дослідженнями. Окрема подяка - ПрАТ Чумак та Олег Антоненко за те, що допомогли відбутися нашій борщовій експедиції та зібрати достатню кількість доказів для того, щоб ЮНЕСКО

визнали борщ українським. Це все сталося завдяки всім прекрасним людям, яких я згадав. Шматочки кадрів, які використовували для подачі заявки, з фільму Борщ. Секретний інгредієнт. Його зйомки сильно вплинули на моє усвідомлення української національної ідентичності. Тепер чекаємо від росії офіційної заяви, що вони віддали українцям борщ як жист доброї волі. А я пішов планувати наступний крок по популяризації української кухні у світі.

Євген КЛОПОТЕНКО,
український кулінарний експерт,
шеф-кухар, бізнесмен, телеведучий,
засновник соціального проєкту «Нове
шкільне харчування», 1 липня 2022 р.
<https://www.facebook.com/ievgen.klopotenko>

Фото - за посиланням: <https://lifepravda.com.ua/culture/2022/07/1/249372/>

Дорогі гості. Як українці, що втекли від війни, працюють на економіку Польщі

Понад 1 млн українців, що тікали від війни, знайшли прихисток в Польщі. Тут вони отримали безпрецедентну підтримку від місцевої влади та населення, але в боргу не залишилися. Те, як українці облаштовуються на новому місці та відрозуміють беруться до праці, експерти називають «феноменальним» та «неймовірним». «Кажуть, ми беремо на себе якісь витрати, пов'язані з біженцями з України. Ну, то я хочу сказати, що якщо поразувати гроші, які вони витрачають, і податки, які вони платять, то сьогодні я б ризикнув висунути тезу, що Польща не тільки не втрачає через українців, це українці працюють на Польщу». Таку заяву польський прем'єр-міністр Матеуш Моравецький зробив наприкінці травня. Лише за два місяці після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну, коли мільйони українців вимушені були залишити країну через небезпеку для себе і своїх родин. За даними Євростату на кінець травня, в Польщі прихисток знайшла найбільша кількість українців серед інших країн Європи - понад 1,1 млн людей. З них майже половина - діти та молодь. Решта - в основному жінки працездатного віку.

Перші місяці війни вже показали, що більшість з них добре адаптується у нових реаліях. За оцінками експертів, майже 40% переселенців працездатного віку з України вже знайшли офіційну роботу в Польщі, а понад 71% - визнають, що утримують себе самі за власні заощадження або доходи. Вони роблять покупки та винаймають житло, нарощуючи в Польщі споживчий ринок та насичуючи ринок праці. «Процес облаштування та тимчасової організації життя біженців з України варто визнати винятково плавним та ефективним. Це свого роду соціальний феномен. Гостей з України дуже швидко «поглинула» течія польських буднів», - каже Лукаш Мазуркевич, президент польського аналітичного центру ARC Rynek і Opinia.

Це вже друга хвиля української міграції в Польщу. З 2015 року суди почали масово їхати з України на заробітки через економічну кризу, тож для українців ця країна є дуже близькою.

СУШІ, БОРЩ І МАНІКЮР

Вікторія та Наталя разом з подругами та дьтими виїхали до Польщі невдовзі після початку війни. Мешкали неподалік від Катовіце - міста на півдні

Польщі. Вікторія каже, що житло їм надали місцеві поляки, які поставилися до них дуже добре та всіляко підтримували, але на особисті потреби жінки з перших тижнів заробляли самі. «Прибирали, робили на продаж вареники, пельмені, борщі в банках, котлети по-київськи, - пригадує вона. - Зараз одна наша дівчина робить на продаж суші».

За три місяці війни, коли росіяни вже відступили з Київщини, Вікторія повернулася до чоловіка в Фастів, а Наталя з Ірпеня залишилася і вертатися не планує. Каже, що її будинок повністю зруйнований, а вертатися можна хіба що до мами. В Україні вона працювала на залізниці інженером-геодезистом, а зараз в Польщі проходить курси в центрі зайнятості, вчить мову та сподівається займатися кадровою роботою. «Всі наші дівчата, хто працював у сфері краси, медицини, фармацевтики - всі вже з роботою і здебільшого влаштовані офіційно. Біля Любліна багато хто пішов на роботу у сільське господарство, - розповідає вона. - Мені ще треба довідатися, але головне, щоб зараз син в університет тут вступив, а роботу знайдемо».

Відповідно до польських законів, переселенці з України, які звернулися по тимчасовий захист через війну, протягом 18 місяців можуть легально жити та працювати в Польщі. Вони та їхні діти мають доступ до медицини, освіти та інших соціальних гарантій. Дослідження підтверджують, що вже близько 40% втікачів з України знайшли офіційну роботу в Польщі, каже Домініка Пшчулковська з центру міграційних досліджень Варшавського університету. «Це просто неймовірно. Цілеспрямованість цих людей, те, як вони легко адаптувалися в плані мови та умов в Польщі, - каже дослідниця. - Зазвичай для біженців, які прибули в нову країну, потрібні роки, щоб досягти таких цифр, як українці за кілька місяців в Польщі». І це не враховуючи тих, хто працює неофіційно, або тих, хто отримує дохід віддалено від своєї української роботи чи бізнесу, наголошує вона.

ДРУГА ХВИЛЯ

Нинішній приїзд біженців з України - вже друга потужна українська хвиля. Після жорсткого економічного падіння 2014-2015 років сотні тисяч українців поїхали на роботу до Польщі. А після введення безвізу і дозволу спрощено працювати три місяці на півночі українців у Польщі стало ще більше. У 2018 році польська влада вже казала

про понад мільйон українських працівників у Польщі. Вже тоді українці мали серйозний вплив на місцеву економіку. Впливово польське видання Gazeta Prawna склало список 50 людей, які мали найбільший вплив на польську економіку у 2017 році. Друге місце у ньому тоді посів збірний образ українських заробітчан.

«Будівництво, сільське го-

сподарство, роздрібна торгівля та сфера послуг роками опираються на працівників з України, - каже Лукаш Мазуркевич. - Це імігранти, яких польська роботодавці та польське суспільство вже багато років добре знають і цінують, вони легко асимілюються та культурно близькі».

НЕТИПОВІ БІЖЕНЦІ

Через війну до Польщі виїхала також Ольга Куракса, нині General Manager Poland у великій IT-компанії Ciklum. З нею виїхали 4-річна донька, 12-річний син та няня. Чоловік залишив Україну не зміг через воєнний стан. Родина оселилася в Гданську, орендувала житло на Airbnb в центрі міста. У польському офісі Ciklum Ольга підписала місцевий контракт і тепер офіційно працює в Польщі. Зараз жартує, що на початку мала не одну роботу, а цілих три, бо треба було стежити за новинами з України, допомагати облаштовуватись евакуйованим колегам та влаштовувати побут власних дітей на новому місці. Тим паче речей з дому родина вивезла мінімум. «Я тоді всій родині сказала, що наші речі мають вміститися в одну валізу, - каже Ольга. - Проте купувати нічого для себе мені так і не хочеться. Іноді можу придбати якийсь одяг для дітей, адже вони дуже швидко ростуть, та й хочеться їх якимось радувати. Наприклад, я купила синаві новий iPhone, хоча вдома би такого ніколи не зробила».

На новому місці сім'я

намагається вести активне життя та витратити гроші передусім не на матеріальні речі, а на емоції. «Іздимо на море, ходимо на концерти, багато гуляємо і катаємося на велосипедах чи самокатах разом. Це незрівнянно цінніше за будь-яку сукню», - додає вона.

Дослідження ARC Rynek і Opinia показало, що хоч і не всі українці в Польщі працю-

ються питаннями - чи буде в країні рецесія і чи стане нинішнє гальмування найбільшою кризою з 2008 року. Частково це наслідки внутрішніх проблем, частково пандемії коронавірусу в 2020-2022 роках. Ускладнює ситуацію війна по сусідству, зростання цін на енергоносії тощо.

З початку війни, за даними ООН, понад 3,6 млн українців отримали тимчасовий захист в країнах Європи. Але масовий приїзд українців серед негативних чинників експерти не називають, швидше навпаки. «Думаю, вплив більше позитивний, ніж негативний, це додатково люди, які тут працюють, витрачають тут свої гроші, привозять свої заощадження. Це все йде на користь польській економіці», - каже Домініка Пшчулковська.

Мігранти - це щонайменше три можливості для економіки країни, що їх приймає, каже Анатолій Амелін, директор економічних програм аналітичного центру «Український інститут майбутнього». Вони привозять з собою гроші, тому зростає попит, працюють і створюють продукт, а це додаткові податки та додаток до ВВП. Крім того, чим більше мігрантів, тим дешевшою стає їхня праця. «Українці, що раніше жили в Польщі, кажуть, що вартість праці в деяких професіях впала десь в два рази, - пояснює він. - Люди, що приїзять сьогодні, готові працювати за менші гроші ніж раніше. Тож Польща може виробляти продукти і надавати послуги вдвічі дешевше, це також є для неї конкурентною перевагою».

Аналітики британської компанії Oxford Economics прогнозують, що навіть за консервативним сценарієм, якщо в Польщі залишаться 250 тис. українців, це додаткове зростання ВВП на 2-3% до 2050 року. «Хоча приїзд українських біженців до Польщі в короткостроковій перспективі може призвести до значних фінансових витрат (з бюджету - Ред.), ми вважаємо, що в довгостроковій перспективі зростання економічного потенціалу з надлишком компенсує це», - каже економіст Oxford Economics Матеуш Урбан.

Галина КОРБА,
BBC News Україна, 10
липня 2022 року

(У скороченому вигляді. Повністю читайте за посиланням: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62067659>)

Фото - за посиланням: <https://dailyviv.com/news/ekonomika/kozhen-druhyi-bizhnets-ukrayinets-uzhe-znashov-robou-v-polshchi-depratsuyut-100461>

НОВИЙ ПОШТОВХ

Загалом польська економіка переживає не найкращі часи. Інфляція в Польщі зростає другим рік поспіль. Цього червня тут зафіксували найвищий рівень інфляції за останні 24 роки - понад 15,6%. Польські видання за-

У центрі уваги – українська діаспора

ЦЬОГО РАЗУ ми на нашій тематичній сторінці подаємо матеріал із публікацією нашої інформації в газеті української громади в США «Свобода», матеріал із польської газети «Наше слово» про те, як почувати себе наші діти, котрі вимушені разом з матерями покинути Україну під час війни, а також – інформація про віце-президента СКУ Стефана Романіва, який спільно з прем'єр-міністром Австралії Ентоні Албенізі відвідав Україну. До речі, маємо поінформувати, що приблизно 11 років тому, в 2011-му, пан Стефан був у Кривому Розі, де зустрівся з нашими активістами, про що, зокрема, свідчить матеріал із газети «Промінь Просвіти», розміщений за посиланням: https://p.prosvita.at.ua/news/desant_ukrajinskikh_nacionalistiv_iz_avstraliji_ta_stolici_foto/2011-09-18-598)

Газета кличе до зброї

Криворізькі правозахисники з нашої команди, яка вже майже 16 років випускає добровільну незалежну газету в Кривому Розі, з часу початку повномасштабного вторгнення рашистів на українську землю підготували вже сім спеціальних випусків під спільним гаслом «Україна у проваллі війни під убивчим небом». У них ми намаємося подати читачам правдиву картину цієї підлої війни.

Так, у першому з них (на початку березня) вмістили звернення нашої громадської організації «До правозахисників Росії та Білорусі», в якому, зокрема, зазначили з ініціативи криворізького правозахисника Леоніда Багашвілі: «Перше і головне, що ми всі маємо робити, це говорити правду оточуючим, складати об'єктивну картину, з якої кожна людина зможе зробити висновки і зайняти гідну позицію». А уже у спецвипуску за червень вмістили матеріал «Створили для українських воїнів», у якому правозахисник і інженер-раціоналізатор з нашої організації Олександр Чижиков розповів про свою модернізацію ще радянського підсумку для гранатомета РПГ-7. До цієї роботи також активно долучився Андрій Литвиненко, а полковник Петро Лисенко (він одночасно працює також у керівництві одного з підрозділів місцевої тероборони) організував і провів випробування модернізованого зразка. Поширила ж новий зразок підсумка криворізька швачка Оксана Садова.

У наступних наших плянах – підготовка й видання книги про видатного українського еколога і громадського діяча Миколу Коробка, народного депутата України першого скликання, який у недалекому минулому керував Всеукраїнською екологічною асоціацією «Зелений світ», був одним із засновників створення Спілки офіцерів України, десятиліттями керував нашою організацією, а в березні минулого року пішов із життя.

Сергій ЗИЧЕНКО, редактор газети «Промінь Просвіти» Криворізького міського правозахисного товариства <https://svoboda-news.com/svwp/%d0%b3%d0%b0%d0%b7%d0%b5%d1%82%d0%b0-%d0%ba%d0%bb%d0%b8%d1%87%d0%b5-%d0%b4%d0%be-%d0%b7%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%97/>

Віцепрезидент СКУ долучився до візиту прем'єра Австралії в Україну

Віцепрезидент Світового конгресу українців (СКУ) Стефан Романів долучився до історичного візиту в Україну прем'єр-міністра Австралії Ентоні Албенізі. Як передає Укрінформ, про це йдеться на сайті СКУ. «Маю честь бути разом із Прем'єр-міністром Австралії Ентоні Албенізі під час його візиту до Києва. Сильна демонстрація підтримки. Ми обговорили низку питань разом з Послом Миросниченком та Прем'єр-Міністром. Подарували йому та Джджі (першій леді) вишиті українські сорочки та ляльки миру, зроблені дітьми в Ірпені», – прокоментував зустріч Стефан Романів. Зауважується, що приїзд Ентоні Албенізі є знакомим для України, адже це перший візит керівника австралійського уряду в українську столицю за всю історію відносин двох держав.

Під час візиту прем'єр Австралії провів зустріч Президентом України Володимиром Зеленським. За словами Ентоні Албенізі, Австралія збільшить військову допомогу Україні. Вона надасть додаткові 14 БТРів, 20 броньованих автомобілів Bushmaster, військове обладнання, безпілотники та іншу військову техніку. Він підкреслює, що Австралія також готова долучитися до міжнародних розслідувань злочинів Росії проти України, а також запровадити додаткові фінансові санкції та заборони на подорожі для ще 16 російських посадовців і олігархів.

(У скороченому вигляді. Повністю – за посиланням: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3521453-vicepresident-sku-dolucivsa-do-vizitu-premera-avstralii-v-ukrainu.html>)

Фото: Stefan Romaniv / Фейсбук

Пшемислав Чарнек, міністр освіти Польщі, нещодавно зазначив, що треба знайти місця в освітніх закладах для 700 тисяч нових учнів. Це – українці. Із різних міст, типів шкіл, з відмінними можливостями та історіями. Польський уряд їх підтримує: навчання безкоштовне, а процедура запису спрощена. Є можливість вивчити польську мову, а ще батьки не повинні платити за підготовчі курси. Сьогодні розповідаємо про те, що чекає на українських школярів у Польщі.

ПРИЙНЯТИ ВСІХ, ХТО ХОЧЕ

У центрі Варшави неподалік від залізничного вокзалу розташований заклад для тих, хто хоче навчатися українською мовою (і за українською програмою, – ред.). У минулому це – суботня школа, але оочих віддати дітей сюди стало багато, тому три роки тому суботні класи перетворилися на щоденні. У «Материнці» імені Дмитра Павличка до війни навчалось 200 дітей. Зараз прийняли ще 800, і керівництво не збирається зупинятися на цій цифрі. «Ми хочемо допомогти усім. Про кількість сказати важко, але якщо нас підтримають із приміщеннями – приймемо стільки, скільки треба буде», – каже Наталя Фундець, директорка школи. Серед учнів є діти, котрі пробували навчатися в польських школах, але через якийсь час прийшли в «Материнку»: в польській на даному етапі не змогли адаптуватися. Приватні фірми уже надали безкоштовно одне приміщення, але тепер його не вистачає. Керівництво розповідає: проблем із українськими вчителями немає, єдиний клопіт – це місце для уроків.

Наталя каже, що українські діти, які зараз вчать-ся онлайн, продовжують опановувати українську програму. Учні 9-х та 11-х класів пізніше отримають довідку з «Материнки», а з нею – українське свідоцтво про закінчення навчання. «Усі діти – з різних шкіл, із різним «бекграундом», тому серед пріоритетних завдань у нас зараз – аби вони закінчили цей навчальний рік. Уже потім будемо бачити, які нові програми можемо ввести. Поки ті, хто має онлайн-доступ до шкіл, здаватимуть іспити у них, а хто не має – здасть тоді, коли до нас прийдуть представники Міжнародної української школи, аби провести тестування», – пояснює Наталя. Директорка додає, що у своєму закладі вони вже мають психолога та психотерапевта, але збираються запросити більше спеціалістів.

КОЛИ ДІТИ ХОЧУТЬ НА УРОКИ

Наталя із Львівської області приїхала із дітьми: другокласником Марком та семикласником Дмитром. У них було три варіанти – продовжувати навчання онлайн в українській школі, піти у місцевий заклад і вчитися польською мовою чи доєднатися до українського класу польської школи. Обрали останній. «Одного разу хлопці трохи прихворіли, але коли я запропонувала їм залишитися вдома та позайматися онлайн, вони сказали, що хочуть на уроки. «Для мене це як бальзам на душу», – каже Наталя. Вона підкреслює, що її діти у новій школі почувалися психологічно комфортно. Навчання складається не лише з розумового навантаження: воно передбачає гуртки та розвиваючі заняття. «Процес адаптується під дітей, а не навпаки. Це дуже важливо», – каже жінка. Наталя додає, що між польською та українською системами освіти є велика різниця. В українській основний масив роботи (десь 70%) лягає на плечі батьків – це передусім самостійна робота дітей поза уроками. У польській школі їй сини займаються всім цим у закладі, а їй не потрібно витратити час на роботу над домашніми завданнями, допомагаючи дітям.

«Мій молодший син за два перших тижнів вивчив таблицю множення. Я в цьому участі не брала», – каже вона. Тепер хлопці після уроків займаються не домашніми завданнями, а ходять на музику, спорт чи плавання. «Діти мають час на всесторонній розвиток», – додає Наталя.

МОВА – ОСНОВА АДАПТАЦІЇ

Альона Мирза, координаторка українських класів у Двомовній приватній початковій школі №63 імені Віслави Шимборської, що у Варшаві, розповідає, що вони роблять акцент на мовних заняттях. Із власного досвіду вона знає, що польські діти – досить відкриті. Єдина проблема, що може виникнути між ними та українцями, – це різні мови. «Щодня у нас переважно мовні уроки – два з польської та два з англійської.

ДІТИ ВІЙНИ: НАВЧАННЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ МАЛЕНЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Це є математика, українська та спортивні заняття. Українські класи ми називаємо «адаптаційним проектом». Передусім діти мають вивчити мову, аби у наступному році продовжувати навчання у польських класах». Тут вірять у те, що інтегрувати дітей у польську систему освіти треба поступово. «Учні відчують великий стрес, якщо їх одразу відводять до польського класу, у якому вони не розуміють мови викладання. Особливо це стосується старших груп, де багато специфічної термінології, а не просто розмовна польська», – коментує Агнешка Войчик, директорка школи.

Координаторка українських класів каже, що адаптація проходить без проблем. У школі діти не закриваються в собі, не сидять у гаджетах, а постійно соціалізуються, займаються спортом тощо. «Крім того, у польській системі освіти до дітей демократичніший підхід. Тут у них більше свободи і менше строгих правил. Після українських шкіл вони до такого не звикли, і, мушу сказати, їм таке подобається», – сміється вона. Поки ці учні вчать-ся окремо та з українськими викладачами. У тому ж приміщенні, зовсім поряд – класи, де навчаються поляки. Разом вони їдять, граються та ходять на гуртки.

«ДИТИНА НЕ ВІДЧУЛА, ЩО ВОНА В ІНШІЙ КРАЇНІ»

Чернівчанин Юрій – тато десятирічного Олексія. Сина віддав у приватну школу №63, про яку ми писали вище. Каже, що хлопчик уже в першій навчальній день повернувся додому щасливим. «Ми з дружиною думали, що у нього буде стрес через переїзд. А Олексій відразу зрозумів, що до чого, та зацікавився вивченням польської», – каже він. Хлопчик прийшов у школу одним із перших – тоді українських дітей ще не було. Але процес адаптації відбувається доволі швидко. Тепер він ходить у басейн та на інші гуртки разом із друзями-поляками. Його тато зізнається, що був здивований масштабами допомоги з польського боку. Каже, що завдяки тому, що роблять поляки, набагато легше почати життя з чистого аркуша. «Дитину возять на заняття в басейн, годують і дають якісну освіту. Це багато чого вартує», – говорить він.

Поки українські діти навчаються за програмою з меншим навантаженням. Але з 1 вересня умови стануть такими ж, як і для їхніх польських однокласників, – вони писатимуть контрольні роботи та складатимуть іспити польською мовою. Школа, у якій вчиться Олексій, – приватна. Наразі там є 44 українці. Найближчим часом планують збільшити цю кількість до 65, далі – ще більше. Згодом українські класи розмістять в окремому приміщенні, каже директорка. Школа отримує дотації, котрі покривають частину витрат. Крім того, українським дітям фінансово допомагають і польські родини. Керівництво зазначає, що оплату за харчування поки що забезпечує сам заклад, і сподівається, що він отримуватиме допомогу від держави, оскільки навчання та їжа українським дітям надаються безкоштовно. У школі кажуть, що допомагатимуть стільки і так довго, як це буде потрібно. Якщо з'явиться запит – проведуть мовні заняття навіть улітку під час канікул.

«Наше слово 14 Квітня 2022, Рената ЖУПАНИН МІГРАНТИ №16, 2022-04-17
Фото Рената ЖУПАНИН, «Наше слово».
(У скороченому вигляді. Повністю читайте за посиланням: <https://nasze-slowo.pl/dity-vijny-navchannya-ta-integracziya-malenykh-ukrayinciv/>)

